

Introduction

1. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), Halichot Shlomo, Tefillah 8:15 footnote 56

וכשנתאספו פעם לתפלה עבור חולה במצב כזה הקדים רבנו ואמר: עלינו לדעת שאע"פ שמאמינים אנו בתחית המתים שתהיה בעת שיעלה רצון מאת הבורא ית"ש, אעפ"כ אין אנו מבקשים שיהיה הדבר דוקא עתה. וכיוון שלפי דעת הרופאים רפואת החולה עכשיו היא מעין תחית המתים לכן נקרא פרק תהלים אחד בלבד ונכוין שיהיה לטובת החולה... אבל מ"מ גם במצב זה לא יסיר ח"ו בטחונו בד' שיחוס וירחם עליו ועדיין יש תקוה שירפאהו...

And when they gathered once to pray for an ill person in such a condition [when the doctors had given up hope of natural treatment], our master began by saying: We must know that although we believe that the resurrection of the dead will happen when Gd wills it, still, we do not ask for this to happen right now. Since the doctors think that healing this patient now would be a sort of resurrection of the dead, we shall recite only one paragraph of Tehillim, and intend that it should benefit the patient... But still, even in this position, one should never remove, Gd forbid, his faith in Gd to have mercy on him. There still is hope that He will heal him...

2. "Prayer in vain" <http://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/869939>

Don't pray for time travel

3. Mishnah, Berachot 9:1 (54a)

מברך על הרעה מעין על הטובה ועל הטובה מעין על הרעה. והצועק לשעבר הרי זו תפלת שוא. היתה אשתו מעוברת ואומר 'יהי רצון שתלד אשתי זכר' הרי זו תפלת שוא. היה בא בדרך ושמע קול צוחה בעיר ואומר 'יהי רצון שלא תהא בתוך ביתי' הרי זו תפלת שוא.

4. Talmud, Taanit 19a, with Rashi

ירדו גשמים ברביעה ראשונה וזרעו ולא צמחו, אי נמי צמחו וחזרו ונשתנו, מתריעין עליהן מיד. אמר רב נחמן: דוקא נשתנו, אבל יבשו לא. פשיטא, "נשתנו" תנן! לא צריכא דאקון. מהו דתימא אקנתא מילתא היא, קמשמע לן.
רש"י: אבל יבשו - לא צריך, דמכאן ואילך לא יועיל, והוא תפלת שוא.

5. Talmud, Bava Metzia 42a

תנו רבנן: ההולך למוד את גורנו אומר "יהי רצון מלפניך ד' אלקינו שתשלח ברכה במעשה ידינו." התחיל למוד אומר "ברוך השולח ברכה בכרי הזה." מדד ואחר כך בירך הרי זה תפילת שוא, לפי שאין הברכה מצויה לא בדבר השקול ולא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין...

6. Talmud, Berachot 60a

ולא מהני רחמי? מתיב רב יוסף, "ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה" - מאי 'ואחר'? אמר רב: לאחר שדנה לאה דין בעצמה ואמרה, 'שנים עשר שבטים עתידין לצאת מיעקב, ששה יצאו ממני וארבעה מן השפחות, הרי עשרה. אם זה זכר, לא תהא אחותי רחל כאחת השפחות', מיד נהפכה לבת, שנאמר 'ותקרא את שמה דינה'!"

7. Talmud, Berachot 10a

א"ל, "בן אמוץ, כלה נבואתך וצא! כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים."

8. Talmud, Taanit 23a

שלחו לחוני המעגל התפלל וירדו גשמים התפלל ולא ירדו גשמים עג עוגה ועמד בתוכה כדרך שעשה חבקוק הנביא שנאמר...

9. Rabbi Moshe Isserles (16th century Poland), Shulchan Aruch Orach Chaim 682:1

י"א כששכח על הניסים בברכות המזון כשמגיע להרחמן יאמר: הרחמן יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מתתיהו כו' (כל בו, וכבר נתבאר סימן קפ"ז סעיף ד').

Some say that one who forgets *Al haNisim* in Birkat haMazon should say, when reaching *HaRachaman*, "May the merciful One perform miracles and wonders for us, as You did for our ancestors in those days, at this time. In the days of Matityahu, etc."

10. Talmud Yerushalmi, Taanit 3:2

תני: "מתריעין על האילן בפרס הפסח, לבורות לשיחין ולמערות בפרס העצרת." מעתה אפ"ל יותר מיכן? יותר מיכן מעשה ניסים, ואין מתריעין על מעשה ניסים.

We have learned: We pray communally for the trees at the time of Pesach, and for the cisterns at the time of Shavuot. Then we should also do so further along? Further along, [having rain] would be miraculous, and we do not hold communal prayer for miracles.

11. Rabbi Akiva Eiger (18th-19th century Austria/Prussia) to Shulchan Aruch Orach Chaim 230

אל יתפלל אדם לבקש דבר שאינו כפי הטבע. ואף שהיכולת ביד הקב"ה... ואסור להתפלל שיעשה לו הקב"ה נס בשינוי עולם כגון שיוציא אילן זה פירות קודם זמנו. ס"ח סי' תשצ"ה:

One should not pray, asking for that which is not natural, even though Gd can do this... And one may not pray for Gd to perform a miracle on his behalf, changing the world, such as causing this tree to produce fruit before its time.

12. Rabbi Moshe Feinstein (20th century USA), Igrot Moshe Orach Chaim 2:111

אסור אף להתפלל שיעשה לו השי"ת נס, כמפורש בברכות דף ס'...

One may not even pray that Gd perform a miracle for him, as is explicit in Berachot 60...

Why?

13. Rabbi Yosef Dov Soloveitchik, *Worship of the Heart*, pg. 35

The foundation of prayer is not the conviction of its effectiveness, but the belief that through it we approach Gd intimately and the miraculous community embracing finite man and his Creator is born. The basic function of prayer is not its practical consequences, but the metaphysical formation of a fellowship consisting of Gd and man.

14. Ramban (13th century Spain), Challenges to Rambam's Sefer haMitzvot, Aseh #5

ואם אולי יהיה מדרשם בתפלה עיקר מה"ת נמנה אותו במניינו שלהרב ונאמר שהיא מצוה לעת הצרות שנאמין שהוא יתברך ויתע' שומע תפלה והוא המציל מן הצרות בתפלה וזעקה.

And if the exegesis of prayer has a biblical root, we will count it in the Rambam's count and say that it is a mitzvah, in a time of troubles, to believe that Gd hears prayer and saves from troubles through prayer and crying out.

15. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), Halichot Shlomo, Tefillah 8:15 footnote 60

רגיל היה רבנו לומר דמ"מ אין להתפלל על החולה בתוך התפלה אלא אם יש לו קשר כלשהו אליו ומרגיש בצער, כי אין לבוא אל המלך – ממ"ה הקב"ה – ללא סיבה וטעמך על מה שנדחק לבקש עבור זולתו. והי' מספר בענין זה על הגאון מוהרי"ל דיסקין ז"ל, שפעם ביקשו אדם להתפלל בעד חולה, ונענה לו [לאחר שצוהו, כדרכו, להפריש סך מסוים לטובת בית היתומים], וכעבור זמן מה פגשו הגרי"ל ז"ל ושאלו לשלום אותו חולה, וענהו שהבריא כבר בעז"ה, ונתרעם עליו על שלא בישרו על כך והטריחו כל אותו זמן להתפלל עליו, באמרו 'וכי קלה בעיניך בקשה כזו בתפלה, הרי צריכים לחפש ולמצוא בכל פעם סיבה להתפלל' (ואף רבינו נתרעם על דבר זה, ופעם נזף בתלמיד שאיחר מלהודיעו על ישועתו בחסדי ד', ואמר: ג' פעמים ביום הנני כואב ומיצר בצרתך, ולמה רק עתה מצאת לנכון להודיעני).

Our master customarily said that one should not pray for an ill person during the amidah unless one has some connection to him, and one feels his pain, for one should not come to the King – the King of Kings, Gd – without a reason and justification for pushing to ask for someone else. He would tell of the Maharil Diskin, that once someone asked him to pray for an ill person, and he agreed [after instructing him, as was his practice, to contribute a particular sum to the orphanage], and after some time the Maharil met him and asked after the ill person's welfare, and he replied that the person had already become healthy, with Gd's help. The Maharil thundered at him for not telling him of this, and burdening him with praying for that person all this time, saying, "Is it light in your eyes, making such a request in prayer? One must seek and find a reason to pray each time!" (And our master also thundered regarding this, and once he rebuked a student who delayed telling him about his salvation through Gd's generosity. He said: Three times each day I pain myself and feel your suffering, and why did you only now decide to tell me?)

16. Talmud, Taanit 14b

אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא אם כן נענה כיהושע בן נון... אין אדם חשוב רשאי לחגור שק אלא אם כן נענה כיהורם בן אחאב... A person of status may not fall on his face, unless he will be answered like Yehoshua ben Nun... A person of status may not wear sackcloth unless he will be answered like Yehoram ben Achav...

17. Talmud Yerushalmi, Taanit 2:6

כל מי שאינו כשר כיהושע שאם יפול על פניו ויאמר לו הקב"ה "קום לך" אל יפול. ובלבד יחיד על הציבור:

One who is not kosher like Yehoshua, such that if he would fall on his face then Gd would say to him, "Rise," should not fall. This is only an individual before the community.

In practice

18. Talmud, Bava Kama 80b

מתריעין על החיכוך בשבת.

We pray with teruah [Rashi: Shofar; Tosafot: Aneinu] regarding a plague of boils on Shabbat.

19. Rabbi Avraham Yitzchak Kook (20th century Israel), Shu"t Daat Kohen 140

כ"ז [הדיון לענין מציצה במילה] אינו מועיל אלא אם נחליט שדברי הרופאים הם מוחזקים אצלנו כודאי, אבל באמת נראה שדבריהם בכלל אנו מחזיקים רק לספק, שגם בעצמם אי אפשר שיחזיקו דבריהם בתורת ודאי, שלפעמים יש שאחד וגם רבים מניחים יסוד מוסד בחכמת הרפואה, (והה"ד בכל החכמות), ורבים מחליטים הדבר לדבר אמת, ואח"כ בא דור אחר וחקרה, שכל דבריהם מהבל המה...

20. Rabbi Jason Weiner, Jewish Guide to Practical Medical Decision-Making, pg. 103

Another approach, offered by R. Yaakov Kaminetsky, is that since prayer for a terminally ill person to be cured is a forbidden prayer for a miracle, "Rather than praying that the patient be miraculously cured, one should pray that a cure be found for the disease;" see Yonasan Rosenblum, *Reb Yaakov* (Mesorah Publications, 1993), 368. Such a prayer would be permitted, as it does not beseech Gd to alter the natural order, but rather assumes the cure must already exist in nature and is just waiting to be discovered. I thank R. Yaakov Siegel for bringing this source to my attention.

21. Rabbi Jason Weiner, Jewish Guide to Practical Medical Decision-Making, pg. 96

What about R. Auerbach's concern that this falls under the prohibition against praying for a miracle? R. Kanievsky quotes the Chazon Ish (his brother-in-law), who was asked this precise question. The Chazon Ish responded that he knew of a rabbi who was told by his physicians that he would live only a short while longer, but who then went on to live another thirty years. Sometimes, despite a dire prognosis, a person can indeed live much longer. We are thus not praying for a miracle, but simply that the doctors are wrong.

22. Rabbi Jason Weiner, Jewish Guide to Practical Medical Decision-Making, pg. 95

Fourth, even if the prayers do not result in any change at all in the patient's condition, they are nevertheless a source of merit for him or her. All of those who prayed aroused Heavenly compassion through their prayers, which were uttered specifically because of this individual. These merits will stand by the individual in the World to Come and may also protect his or her offspring in the future, and they thus have incredible value. Finally, argues R. Kanievsky, these prayers can bring recovery to other individuals and to the community as a whole.

Two related problems: How not to pray; Chronic illness

23. Ramban (13th century Spain), Torat ha'Adam, Shaar haMeichush

ושמענין מהכא (גדרים לט): דבקור חולים כדי שיכבדו וירבצו לפניו ויעשו לו הצרכים הצריכים לחליו וימצא נחת רוח עם חבריו, ועוד כדי שיכוין דעתו לרחמים ויבקש עליו כדתניא (מ"ק ה.) "וטמא טמא יקרא" צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים. "הלכך המבקר את החולה ולא בקש עליו רחמים לא קיים המצוה.

24. Informing a patient of a terminal diagnosis

- <https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/889699>
- <https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/890198>

May one pray for an ill person to pass away?

25. Talmud, Ketubot 104a

סליקא אמתיה דרבי לאיגרא, אמרה: עליוני' מבקשין את רבי והתחתוני' מבקשין את רבי, יהי רצון שיכופו תחתונים את העליונים. כיון דחזאי כמה זימני דעייל לבית הכסא, וחליץ תפילין ומנח להו וקמצטער, אמרה: יהי רצון שיכופו עליונים את התחתונים. ולא הווי שתיקי רבנן מלמיבעי רחמי, שקלה כוזא שדייא מאיגרא [לארעא], אישתיקו מרחמי ונח נפשיה דרבי.

26. Rabbeinu Nisim (14th century Spain) to Talmud, Nedarim 40a

פעמים שצריך לבקש רחמים על החולה שימות כגון שמצטער החולה בחליו הרבה ואי אפשר לו שיחיה.

Sometimes one needs to pray for mercy for the patient to die, such as where the patient is in great pain due to his illness and he cannot live.

27. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), *Minchat Shlomo* 1:91:24

גם באותה שעה שמבקש ומתפלל לד' שהחולה ימות ג"כ חייב הוא להתעסק בהצלתו ולחלל עליו את השבת אפילו כמה פעמים...

Also, as one requests and prays to Gd for the patient to die, he is also obligated to involve himself in saving the patient and desecrating Shabbat for him, even many times.

28. Rabbi Moshe Stern, *Be'er Moshe* 8:239:4

התפלה היא רק שהקב"ה יציל אותו מהיסורין באיזה אופן שיהי' רק יצילו, וזה מדויק בלשון הגמרא [על ר' יוחנן] "בעי רבנן רחמי עליה" היינו שיצילו הקב"ה ברחמיו וחסדיו באיזה אופן שרוצה, והקב"ה שמע תפלתם והסיר ממנו המחלה, רק לא ע"י שחי, אלא כמו דאיתא התם, אבל תפלת הרבנן לא הי' על המיתה כמובן.

29. Rabbi J. David Bleich (21st century USA), *Treatment of the Terminally Ill*, Tradition 30:3 (1996), pg. 56

Although man must persist in his efforts to prolong life, he may, nevertheless, express human needs and concerns through the medium of prayer. There is no contradiction whatsoever between acting upon an existing obligation and pleading to be relieved of further responsibility. Man may beseech Gd to relieve him from divinely imposed obligations when they appear to exceed human endurance.

30. Rabbi Chaim Palaggi, *Chikikei Lev I Yoreh Deah* 50, as cited in *Tzitz Eliezer V Ramat Rachel* 5:4

ובכל זאת ניכרים הדברים כי הספק עוד כרסם בלבם של הבעל חקקי לב מלהתיר הדבר כ"כ בפשיטות, ומסיים את דברי סכומו ההלכתי לכך בלשון זה: עכ"פ נלע"ד דכגון דא דנ"ד לעשות פשר דבר, שאם היא מצטערת הרבה מאד מהיסורין קשים ומרים ושכל הרופאים אמרו בלא"ה שאין עוד תקון לחיות ונתיאשו ממנה נראה דאפילו הכי לגבי בעלה ובניה וקרוביה לא יעשו שום בקשה ותפלה שתמות אם לא יעשו תפלה ובקשה עליה כדי שתחיה אלא יהיו בשב ואל תעשו, דאם יבקשו רחמים עליה שתמות איכא משום שיאמרו ויחושו ח"ו אחד מני אלף לחששא רחוקה שיבקשו לקרב מיתתה כדי להנצל ממנה ומטירחא דידה והו"ל כענין נוגעים בדבר ובפרט לבעלה שמא ח"ו יהיה מקום לחוש שרוצה במיתתה להנאתו, אף שהוא ת"ח כשר וירא שמים וקרא כתיב כי אני ד' חוקר לב בוחן כליות, מ"מ הישר והטוב בעיני אלקים הוא לבל יעשו תפלה ובקשה בעדה כדי שתמות, ומה גם כי אינו שורת דרך ארץ ורחמנות על שאר בשרו הגם כי הוא עושה לרחם עליה הרי איכא צד לאידך גיסא, ומאמתיה דרבי יש לחלק ולישב שאם אמרו אנחנו כחמורים ולא כחמורו של רפב"י בודאי בפה מלא י"ל דאין אנחנו כאמתיה דרבי, וגם להתפלל עליה שתחיה הא נמי קשה שסובלת יסורין קשים ומרים ומצטערת הרבה מאד, אלא שב וא"ת עדיף כל לגבי בעלה וקרוביה, ואולם אחרים שהם זרים ואין להם שום חששא מכל החששות האמורות אם יהיו מתפללים עליה כדי שתמות ותנוח נפשה הרשות בידם והכל לשם שמים ובוהן לבות וכליות אלקים צדיק, וכבר אמרו רז"ל כל דבר המסור ללב נאמר ויראת מאלקיך עכ"ל.